

See discussions, stats, and author profiles for this publication at: <https://www.researchgate.net/publication/359221525>

Конвенция на ЮНЕСКО за опазване на нематериалното културно наследство (Конвенция 2003) // Северный Кавказ: Проблемы и перспективы развития этноконфессиональных отношений. I Всер....

Article · March 2022

CITATIONS

0

READ

1

1 author:

[Ventzislav Velev](#)

University of Library Studies and Information Technologies (ULSIT)

56 PUBLICATIONS 0 CITATIONS

SEE PROFILE

**СЕВЕРНЫЙ КАВКАЗ:
ПРОБЛЕМЫ И ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ
ЭТНОКОНФЕССИОНАЛЬНЫХ ОТНОШЕНИЙ**

**I Всероссийская
(с международным участием)
научно-практическая конференция**

**(г. Славянск-на-Кубани,
10–14 октября 2014 года)**

Сборник научных трудов

Славянск-на-Кубани
2014

МИНИСТЕРСТВО ОБРАЗОВАНИЯ И НАУКИ
РОССИЙСКОЙ ФЕДЕРАЦИИ
Филиал Кубанского государственного университета
в г. Славянск-на-Кубани
Кафедра истории и методики ее преподавания

**СЕВЕРНЫЙ КАВКАЗ:
ПРОБЛЕМЫ И ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ
ЭТНОКОНФЕССИОНАЛЬНЫХ ОТНОШЕНИЙ**

**I Всероссийская
(с международным участием)
научно-практическая конференция**

**(г. Славянск-на-Кубани,
10–14 октября 2014 года)**

Сборник научных трудов

Славянск-на-Кубани
Филиал Кубанского государственного университета
в г. Славянске-на-Кубани
2014

УДК 37.002+681.5
ББК 749
С28

Редакция:
Доктор исторических наук, профессор
Н. Н. Велюге
Доктор исторических наук, профессор
С. А. Пилипенко

Редакционная коллегия:
Кандидат исторических наук, доцент
А. Н. Губанов
Кандидат исторических наук, старший преподаватель
Т. Г. Давыдова
Кандидат исторических наук, доцент
Е. В. Мельник

С28 Сборник научных трудов посвящен по материалам докладов участников
конференции «Современные проблемы этноконфессионального развития
Северо-Кавказского региона» (г. Ставрополь, 10-14 октября 2014 года) / под ред. А. Н. Велюге.
Т. Г. Давыдова, Е. В. Мельник. – Ставрополь-Кубань: Физмат Кубанский гос.
университет, 2014. – 212 с. 100 экз.
ISBN 978-5-8083-0303-1

Сборник научных трудов посвящен по материалам докладов участников
конференции «Современные проблемы этноконфессионального развития
Северо-Кавказского региона» (г. Ставрополь, 10-14 октября 2014 года) / под ред. А. Н. Велюге.
Т. Г. Давыдова, Е. В. Мельник. – Ставрополь-Кубань: Физмат Кубанский гос.
университет, 2014. – 212 с. 100 экз.
ISBN 978-5-8083-0303-1

УДК 37.002+681.5
ББК 749

Сборник научных трудов посвящен по материалам докладов участников
конференции «Современные проблемы этноконфессионального развития
Северо-Кавказского региона» (г. Ставрополь, 10-14 октября 2014 года) / под ред. А. Н. Велюге.
Т. Г. Давыдова, Е. В. Мельник. – Ставрополь-Кубань: Физмат Кубанский гос.
университет, 2014. – 212 с. 100 экз.
ISBN 978-5-8083-0303-1

Сборник научных трудов посвящен по материалам докладов участников
конференции «Современные проблемы этноконфессионального развития
Северо-Кавказского региона» (г. Ставрополь, 10-14 октября 2014 года) / под ред. А. Н. Велюге.
Т. Г. Давыдова, Е. В. Мельник. – Ставрополь-Кубань: Физмат Кубанский гос.
университет, 2014. – 212 с. 100 экз.
ISBN 978-5-8083-0303-1

ISBN 978-5-8083-0303-1 25 Физмат Кубанский гос. университет
г. Ставрополь-Кубань, 2014

МИНИСТЕРСТВО ОБРАЗОВАНИЯ И НАУКИ
РОССИЙСКОЙ ФЕДЕРАЦИИ
ВЫСШАЯ ШКОЛА
В СЛАВЯНСКОМ-ОН-КУБАНЬ
КАФЕДРА ИСТОРИИ И МЕТОДОВ ОБУЧЕНИЯ

СЕВЕРНО-КАВКАЗСКИЙ
ПРОБЛЕМЫ И ПЕРСПЕКТИВЫ
ЭТНОКОНФЕССИОНАЛЬНЫХ
РАЗВИТИЙ

1 All-Russian
(with international participation)
research-practical conference

(Slavyansk-on-Kuban,
10-14 October 2014)

Collection of research papers

Slavyansk-on-Kuban
Branch of Kuban State University
in Slavyansk-on-Kuban
2014

В. И. Велев

**КОНВЕНЦИЯ НА ЮНЕСКО ЗА ОПАЗВАНЕ НА НЕМАТЕРИАЛНО
ТО КУЛТУРНО НАСЛЕДСТВО (КОНВЕНЦИЯ 2003) –
ПРЕДИСТОРИЯ И ЗНАЧЕНИЕ /
UNESCO CONVENTION FOR THE SAFEGUARDING OF THE
INTANGIBLE CULTURAL HERITAGE – 2003 CONVENTION
(Предварителни замечки)**

*Велев Венцислав Иванов – кандидат филологических наук, доцент,
ассистент, преподаватель кафедры культурного наследия
Университета по библиотековедению и информационным
технологиям (УНИБИТ) (София, Республика България)
ventzislav.velev@gmail.com*

The summary: the report examines the main points relating to the adoption of the UNESCO Convention for the Safeguarding of the Intangible Cultural Heritage. Certain moments in its preparation and its importance are present. Convention 2003 is the basic document and applies to all continents. Ten years after its adoption is subject to individual changes that are developed by experts from UNESCO.

Key words: UNESCO Convention, intangible heritage

През 70-те години на XX в. Идентифицирането и опазването на нематериалното културно наследство се поставят на дневен ред. В последващото десетилетие кръгът от ангажирани с проблематиката експерти се разширява, като в него се включват не само специалисти, но и журналисти, общественици, административни лица. Инициативата на ЮНЕСКО, през 1989 г. в Хамамет, Тунис, се провежда международна среща на експерти ангажирани с процесите по опазване и популяризиране на нематериалното културно наследство. В основа на разговорите се поставя проблемът свързан с изработването на десетгодишен план, по отношение на развитието на традиционните занаяти в света. Това довежда и до погнатия развой на нещата, като още в края на същата година Генералната конференция на ЮНЕСКО излиза със стратегическия документ, озаглавен: „Препоръки за опазване на традиционната култура и фолклор“ [1]. С него се поставят основите на поредица от документи, допълвани през годините. Те се възприемат под формата на т. нар. Оперативни насоки свързани опазването на нематериалното културно наследство. Следващият важен форум, организиран от ЮНЕСКО в тази сфера, се организира през 1999 г. Събират се специалисти от различни региони в света. Възприема се общата постановка, че динамиката на времето налага да се пристъпи към изработването на нов, по-обвързващ международен правен инструмент, свързан с развитието на процесите в сферата на нематериалното културно наследство. Всички са съгласни, че този документ следва да излезе извън определени локални граници и да се приемат в документ от световен мащаб [2]. Настъпните с началото на

новото хилядолетие глобалистични промени, поставят въпросите свързани с опазването на традициите. Това се споделя не само от държавите на Стария континент, но и от представители на редица страни от Източна Азия, Африка и Латинска Америка. Всички те се обединяват около идеята за разработване на нов инструментариум за действие по отношение на изработването на единни правила и норми за работа в областта на нематериалното наследство. През юни 2002 г. Експертна група от експерти на ЮНЕСКО разработва специален документ, наречен „Ръчник с термини“. В него се дава дефиниция на отделните понятия, които да бъдат използвани при разработването на самата Конвенция и съдържащите се в нея определения. Като първи, този документ очертава общи насоки, но и съдържа в себе си много неточности и непълноти. Въпреки това, все още някои държави изказват опасения за ненавременност и целесъобразността от изготвянето и приемането на нова конвенция. Застъпват се и мнения, че и обръщане са Оперативните насоки свързани с Конвенцията за световното наследство, където се въвежда понятието за нематериални ценности, което прави приемането на нова конвенция безпредметно. Сред поддържащите това становище са и някои от големите държави с ясно изразени сложни позиции, свързани с малцинствата или мостни групи, като САЩ, Канада, Русия, Австралия и др. [3].

Надделява общото мнение, обединяващо повечето държави членки на ЮНЕСКО, че налице е ясно изразена нуждата от нов прочет на документите, който да послужи като основа за взаимно подпомагане по отношение на нематериалното културно наследство на човечеството. Доказателство за това се намират в редицата идентифицирани до този момент от множество експертни елементи, които разкриват отликата на нематериалното от материалното културно наследство, тяхната специфика и пр. Допълнителен довод се намира в междувремежно потвърденото от всички държави заключение, че нематериалното наследство в определен случаи се явява в значителна степен по-застрашено от материалното, с оглед на агресивната инвазия на глобализационните процеси в съвременния свят. Ключов момент е и убеждението, че с новата конвенция ще се възприемат и принципите за „опазване“ и „съхранение“, които вече придобиват нов смисъл, едновременно близък, но също така и открояващ се от използвания до този момент в Конвенцията за световното наследство единствено термин – „защита“. Така за един близо двугодишен период от време – 2002–2003 г., в три последователни сесии (1-ва сесия – септември 2002 г.; 2-ра сесия – февруари 2003 г.; 3-та сесия – юни 2003 г.) се изработват финалните текстове на новата конвенция. Приема се и нейното име: „Конвенция за опазване на нематериалното културно наследство“, с което се цели не само да се получи синхрон с останалите сродни на нея конвенции, но и да се покрие спецификата и параметрите на конкретната проблематика [4]. На 29 септември 2003 г. В сградата на ЮНЕСКО в

Париж се провеждат заседанията на 32-та сесия на Генералната конференция на организацията. Обект на дискусии е представения за обсъждане документ, който трябва да представлява нова конвенция. На заседанието от 17 октомври за гласуване се поставят вече финално изработените текстове. Положителен вот за приемане на новата Конвенция за опазване на нематериалното културно наследство дават представителите на сто и двадесет държави-членки. Осем се въздържат и една държава е против. Като съществен базис, на който се позовава новия документ, се поставят: Всеобщата декларация за правата на човека от 1948 г., Международния пакт за икономически, социални и културни права от 1966 г., Международния пакт за граждански и политически права от 1966 г. Загвърждава се убеждението за съществено значение на нематериалното културно наследство като основна движеща сила на културното многообразие и гаранция за устойчиво развитие. А всичко това е в унисон и с приетата още през 1989 г. „Препоръка на ЮНЕСКО за опазване на традиционната култура и фолклор“, доразвито във Всеобщата декларация на ЮНЕСКО за културното многообразие от 2001 г., възприето и прокламирано в Истанбулската декларация от 2002 г., подписана на Третата кръгла маса на министрите на културата. Отчитайки обстоятелството, че все още предстоят известни допълнителни дискусии, насочени към възприемане на текстовете, както и предприемане на конкретни стъпки насочени към прилагането на конвенцията, в нея е записан нарочен текст – чл. 34, с който се дава отлагателен момент спрямо нейното влизане в сила. От него става ясно, че в своята първоначална конвенцията ще може ефективно да бъде прилагана едва след ратификацията ѝ от минимум 30 държави, подписали нейното приемане. Това става чак на 20 април 2006 г., когато Генералният директор на ЮНЕСКО оповестява, че вече е изпълнен необходимия минимум от 30 държави, които са депозирали изискуемите документи за нейната ратификация, съобразно националните си законодателства. Отговаряйки на международните изисквания и устава на ЮНЕСКО Конвенцията за опазване на нематериалното културно наследство, която в документите се приема да бъде обозначавана и с името Конвенция 2003, бива публикувана на официалния сайт на организацията. Текстът ѝ е достъпен в шестте официални версии: на английски, арабски, испански, китийски, руски и френски език [5].

Конвенция 2003 призовава всяка една държава, която приема нейните принципи, да реализира мерки насочени към осигуряване и ефективни действия по опазването, развитието и популяризирането на нематериалното културно наследство, което съществува на нейната територия. Препоръчва се приемане на обща политика за повишаване ролята на нематериалното културно наследство в обществото и включване на неговото опазване в програмите за планиране. Всичко това следва да

доведе до осигуряването на признаване, уважение и популяризиране на нематериалното културно наследство сред общественихтата, както и разясняването на опасностите, които заплашват това наследство и пред които то може да бъде изправено. Това би се постигнало посредством осигуряването на условия и по-възможност най-широко участие на общности, на групи, а в отделни случаи, на отделни лица, които се занимават със създаване, съхранение и предаване на това наследство, като се насърчава тяхното активно участие в управлението на това наследство.

Ползите от прилагането на Конвенцията за опазване на нематериалното културно наследство за отделните страни могат най-общо да бъдат систематизирани по следния начин:

- опазване, съхраняване, подобряване на възпроизвеждане и предаване на нематериалното културно наследство през поколенията;

- увеличаване на благосъстоянието на отделните общности;

- увеличаване на уважение и разбирателство между общностите;

- увеличаването на културното многообразие, както на национално и международно ниво;

- устойчиво развитие на общностите и тяхната социална и природна среда.

Държавите-страни по Конвенцията и други заинтересовани страни могат да се възползват от международното сътрудничество и взаимопомощ посредством:

- връзка с глобалната мрежова активност в областта на културното наследство и за международен обмен на информация за нематериалното културно наследство в отделните региони и в света като цяло;

- разпространение на най-добрите практики за защита и обмен на най-добри практики чрез създадения регистър;

- достъп до международна помощ от фонда на Конвенцията;

- номинации в двата списъка и вписване на елементи в тях;

- създаване и поддържане на продуктивни работни взаимоотношения по отношение проблематиката за наследство с други държави – страни по Конвенцията, чрез сътрудничество на регионално и международно ниво – съвместна инвентаризация и защита на елементите на нематериалното културно наследство, общи в съседни страни, и / или чрез подаване на заявления за включване на такива в списъците по Конвенцията;

- участие във вземането на решения на органи на Конвенцията.

ЛИТЕРАТУРА

1 Working towards a Convention on Intangible Cultural Heritage [Електронный ресурс]. – URL: <http://www.unesco.org/culture/ich/doc/stre/01854-EN.pdf> (дата обращения: 05.09.2014).

2 Kit of the Convention for the Safeguarding of the Intangible Cultural Heritage [Электронный ресурс]. – URL: <http://www.unesco.org/culture/ich/index.php?lg=en&pg=00252> (дата обращения: 05.09.2014).

3 Smith Laurajane, Natsuko Akagiwa. Intangible Heritage (Key Issues in Cultural Heritage). – Routledge, 2009.

4 Hudhud chants of the Ifugao [Электронный ресурс]. – URL: <http://www.unesco.org/culture/ich/index.php?lg=en&pg=00015> (дата обращения: 05.09.2014).

5 Universal Declaration on the Human Genome and Human Rights [Электронный ресурс]. – URL: http://portal.unesco.org/en/ev.php-URL_ID=13177&URL_DO=DO_TOPIC&URL_SECTION=201.html (дата обращения: 05.09.2014).

6 Text of the Convention for the Safeguarding of Intangible Cultural Heritage [Электронный ресурс]. – URL: <http://www.unesco.org/culture/ich/index.php?lg=en&pg=00006> (дата обращения: 05.09.2014).

М. А. Говенко

ВЛИЯНИЕ ПРАВОСЛАВΙΑ НА СЕМЕЙНЫЕ ОТНОШЕНИЯ КУБАНСКИХ КАЗАКОВ В ПЕРВОЙ ПОЛОВИНЕ XIX В.

*Говенко Мария Александровна - аспирантка 1 года обучения факультета экономики, истории и права, преподаватель кафедры социально-экономических дисциплин филиала Кубанского государственного университета в г. Славянске-на-Кубани (г. Славянск-на-Кубани)
E-mail: masha_cha@mail.ru*

Аннотация: в статье представлены основные черты влияния православия на быт кубанских казаков в первой половине XIX в., особенности традиционной казачьей семьи, в которой главную роль занимал муж. Прослеживается отражение патриархальных устоев, создающих особый колорит семейного быта кубанского казачества.

Ключевые слова: семья, православие, кубанское казачество, семейный уклад.

Abstract: The article presents the main features of the influence of Orthodoxy on the life of the Kuban Cossacks in the first half of the XIXth century, the features of the traditional Cossack family, in which the main role husband held. The reflection of a patriarchal ideology, creating a special character of family life of the Kuban Cossacks is traced.

Key words: family, Orthodoxy, Kuban Cossacks, family life.

Семья – это одна из традиционных форм существования человечества, известная уже множество веков. В данном институте идет прививание человеку нравственных ценностей, необходимых для социального формирования человека. По достижении брачного возраста каждый приобретает право на создание семьи. Семья издавна является ячейкой общества и основой жизнедеятельности любого народа.